

Nr 5

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av motioner om sänkning av rösträttsåldern.

Ärendet

I detta utlåtande behandlas de likalydande motionerna I: 407 av herr Andreasson och II: 474 av herrar Elmstedt, Boo och Larsson i Borrby (alla cp).

Hemställan avser A. att riksdagen måtte 1) besluta att rösträttsåldern vid val till riksdagen sänks från nu gällande till året efter uppnådda 18 år, 2) besluta att rösträttsåldern vid kommunala val sänks på motsvarande sätt; samt B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig lagtext.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen *II: 474*.

Frågans behandling 1968

I propositionen 1968: 92 föreslogs bl. a. att rösträttsåldern skulle sänkas med ett år, så att rösträtt framdeles skulle inträda året efter fyllda 19 år. I flera motioner vid samma riksdag hemställdes om en ytterligare sänkning av rösträttsåldern, med ännu ett år.

Utskottet upptog propositionen och motionerna till behandling i samband med förslaget om partiell författningsreform, innebärande övergång till enkammersystem m. m. Utskottet anförde följande i denna del (KU 1968: 20 s. 35):

I proposition nr 92 föreslås under punkten 1) att rösträttsåldern skall sänkas med ett år. Rösträtt skall därefter inträda året efter det varunder 19 års ålder uppnåtts.

Departementschefen upplyser att en proposition om sänkning av myndighetsåldern med ett år kommer att framläggas för nästa års riksdag. Han tar även upp frågan om en längre gående sänkning av rösträttsåldern, till året efter fyllda 18 år. Grundlagberedningen har uttalat att en sådan reform förutsätter mer ingående överväganden än som kan göras i detta sammanhang. Det är emellertid inte uteslutet, anför departementschefen, att det vid en allmän översyn av rösträttsvillkoren skall visa sig möjligt att utforma dessa på ett sådant sätt att rösträttsåldern kan fastställas fristående och på andra grunder än dem som är aktuella vid bestämmande av myndighetsåldern. Något som hittills har ansetts göra det svårt att upplösa sambandet mellan rösträttsåldern och myndighetsåldern är att omyndighet på

grund av domstols beslut ovillkorligen diskvalificerar för rösträtt. Det ingår i grundlagberedningens uppdrag att under arbetet på en total författningsreform göra en sådan översyn av rösträttsvillkoren som här nämnts.

I tre under allmänna motionstiden väckta motionspar har hemställts om en sänkning av rösträttsåldern med ett år utöver vad som föreslagits i propositionen. Dessa är motionerna I: 211 och II: 268, I: 514 och II: 637 samt I: 517 och II: 638 (nr 2, 6 och 9 i förteckningen). Samma yrkande har framställts i motionerna I: 899 och II: 1159 (nr 27 i förteckningen) vilka väckts i anledning av propositionen.

Under hänvisning till vad departementschefen anfört i frågan avstyrker utskottet motionerna och tillstyrker propositionen i denna del.

I en reservation (nr 6) uttalade sex ledamöter (alla fp + cp) att utskottet enligt deras mening borde ha tillstyrkt motionernas förslag om en ytterligare sänkning av rösträttsåldern. Krav på en sådan reform hade, påpekade reservanterna, framförts under en följd av år och föranlett reservationer i utskottet. Utan att upprepa den argumentering som sålunda förts hemställdes om antagande av förslag till grundlags- och lagändringar, varigenom rösträtt skulle inträda året efter fyllda 18 år.

Kamrarna följde utskottet. De förslag till grundlagsändringar, som därigenom blev vilande, antogs slutligt av riksdagen den 12 denna månad. Reservanternas förslag blev inte antaget av kamrarna.

Utskottet

Under hänvisning till sitt av riksdagen godkända utlåtande över motioner med samma syfte 1968, i samband med behandlingen av förslaget om övergång till enkammarssystem m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen avslår motionerna I: 407 och II: 474.

Stockholm den 18 februari 1969

På konstitutionsutskottets vägnar:

GEORG PETTERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Georg Pettersson (s), Erik Olsson (s), Dahl* (s), fru Segerstedt Wiberg (fp), herrar Sveningsson (m), Sörlin (s), Hernelius (m), Sörenson (fp), Norberg (s) och Axel Georg Pettersson (cp); samt

från andra kammaren: herrar Larsson i Luttra (cp), Nilsson i Östersund (s), Henningsson (s), fru Thunvall (s), herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (cp), Nelander (fp), Ohlin (fp), Werner (m) och Henrikson (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av fru *Segerstedt Wiberg* (fp) samt herrar *Sörenson* (fp), *Axel Georg Pettersson* (cp), *Larsson i Luttra* (cp), *Boo* (cp), *Nelander* (fp), *Ohlin* (fp) och *Werner* (m), vilka anför:

Vi ansluter oss till den mening, som uttalats i förevarande motioner liksom bl. a. i reservationen 6) till utskottets betänkande 1968: 20 om övergång till enkammersystem m. m., och anser därför att utskottet bort hemställa, att riksdagen i anledning av motionerna I: 407 och II: 474 anhåller om förslag senast till riksdagens vårsession 1970 till sådana grundlags- och lagändringar, att rösträtt i allmänna val kommer att inträda året efter fyllda 18 år.